

ประกาศสภาการพยาบาล

เรื่อง กำหนดรายการยาและสารวินิจฉัย สำหรับพยาบาลวิชาชีพ
และพยาบาลเวชปฏิบัติในการรักษาโรคเบื้องต้น พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๙.๖ และข้อ ๑๓ ตามข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วย
ข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยความ
เห็นชอบของคณะกรรมการสภาการพยาบาล จึงออกประกาศ ดังนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“พยาบาลวิชาชีพ” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง หรือผู้ประกอบ
วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง

“พยาบาลเวชปฏิบัติ” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบ
วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง
สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) หรือสำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน จากสถาบันที่สภาการพยาบาลให้การรับรองและได้ขึ้นทะเบียน
ไว้กับสภาการพยาบาล

ข้อ ๒ พยาบาลวิชาชีพในการรักษาโรคเบื้องต้นและการให้ภูมิคุ้มกันโรค ตามที่กำหนดไว้
ในข้อ ๑๐ ตามข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพ
การพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ หากจำเป็นต้องใช้ยา นอกจากที่ได้กำหนดไว้ในแผนการรักษา
ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมแล้ว ให้ใช้ยาตามที่กำหนดไว้ในเอกสารแนบ ๑ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓ พยาบาลเวชปฏิบัติ ในการรักษาโรคเบื้องต้นและการให้ภูมิคุ้มกันโรค ตามที่กำหนด
ไว้ในข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ หากจำเป็นต้องใช้ยาและสารวินิจฉัย นอกจากที่กำหนดไว้ในแผนการรักษา
ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมแล้ว สามารถใช้ยาและสารวินิจฉัยตามที่กำหนดไว้ในเอกสารแนบ ๒
ท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕

รองศาสตราจารย์สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ

นายกสภาการพยาบาล

รายการยาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลวิชาชีพ

พยาบาลวิชาชีพซึ่งไม่ผ่านการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) หรือสำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาล เวชปฏิบัติชุมชน สามารถรักษาโรคหรือกลุ่มอาการ 32 รายการ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 10 ของข้อบังคับ สภาการพยาบาลว่าด้วย ข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2564 หากจำเป็นต้องใช้ยา ให้ใช้ยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่กำหนดตามมาตรา 13 (2) ของพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 โดยมีรายการยাজำนวน 52 รายการ ดังนี้

1. ยาแก้ปวดท้อง ท้องอืด ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ
 - 1) ยาเม็ดลดกรด อะลูมินา – แมกนีเซียม
 - 2) ยาน้ำลดกรด อะลูมินา – แมกนีเซียม
 - 3) ยาเม็ดแก้ท้องอืด โซดาไมน์ท์
 - 4) ยาขับลม
 - 5) ยาแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ ยาธาตุน้ำแดง
 - 6) ยาน้ำแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ โซเดียมไบคาร์บอเนต
 - 7) ยาทาแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ ทิงเจอร์ มหาหิงคุ์
2. ยาแก้ท้องเสีย
 - 8) ยาแก้ท้องเสีย ผงน้ำตาลเกลือแร่
3. ยาระบาย
 - 9) ยาระบายกลีเซอรินชนิดเหน็บทวารสำหรับเด็ก
 - 10) ยาระบายกลีเซอรินชนิดเหน็บทวารสำหรับผู้ใหญ่
 - 11) ยาระบายแมกนีเซียม
 - 12) ยาระบายมะขามแขก
 - 13) ยาระบายโซเดียม คลอไรด์ ชนิดสวนทวาร
4. ยาถ่ายพยาธิลำไส้
 - 14) ยาถ่ายพยาธิตัวกลม มีเบนดาโซล
5. ยาบรรเทาปวด ลดไข้
 - 5.1 ยาเม็ดบรรเทาปวด ลดไข้
 - 15) พาราเซตามอล 500 มก.
 - 16) พาราเซตามอล 325 มก.
 - 5.2 ยาน้ำบรรเทาปวด ลดไข้
 - 17) พาราเซตามอล
 - 5.3 ยาบรรเทาปวดกล้ามเนื้อ
 - 18) พลาสเตอร์บรรเทาปวด
6. ยาแก้แพ้ ลดน้ำมูก
 - 19) คลอร์เฟนิรามีน
7. ยาแก้ไอ ขับเสมหะ

- 20) ยาน้ำแก้อไอ ขับเสมหะสำหรับเด็ก
- 21) ยาแก้อไอน้ำดำ
8. ยาดมหรือทาแก้วงเวียน หน้ามืด คัดจมูก
 - 22) ยาดมแก้วงเวียน เหล้าแอมโมเนียหอม
 - 23) ยาดมแก้วงเวียน แก้วคัดจมูก
 - 24) ยาทาระเหยบรรเทาอาการคัดจมูกชนิดขี้ผึ้ง
9. ยาแก้เมารถ เมาเรือ
 - 25) ไตเมนไฮดรีเนท
10. ยาสำหรับโรคตา
 - 26) ยาหยอดตาซัลฟาเซตาไมด์
 - 27) ยาล้างตา
11. ยาสำหรับโรคปากและคอ
 - 28) ยากวาดคอ
 - 29) ยารักษาลิ้นเป็นฝ้า เยนเซี่ยนไวโอเลต
 - 30) ยาแก้ปวดฟัน
 - 31) ยาอมบรรเทาอาการระคายคอ
 - 32) ยาอมบรรเทาอาการเจ็บคอ
12. ยาใส่แผล ล้างแผล
 - 12.1 ยาใส่แผล
 - 33) ทิงเจอร์ไอโอดีน
 - 34) ทิงเจอร์ไทเมอรอซอล
 - 35) โพรวิโดน - ไอโอดีน
 - 12.2 ยาล้างแผล
 - 36) ยาไอโซโพรพิล แอลกอฮอล์
 - 37) ยาเอทิลแอลกอฮอล์
 - 38) น้ำเกลือล้างแผล
13. ยารักษาแผลติดเชื้อ ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก
 - 39) ซิลเวอร์ ซัลฟาไดออกซิน ครีม
14. ยาบรรเทาอาการปวดกล้ามเนื้อ แผลงัดต่อย
 - 40) ยาหม่อง ชนิดขี้ผึ้ง
15. ยาสำหรับโรคผิวหนัง
 - 41) ยารักษาหิดเหา เบนซิลเบนโซเอต
 - 42) ยารักษาหิด ขี้ผึ้งกำมะถัน
 - 43) ยารักษากลากเกลื้อน น้ำกัดเท้า
 - 44) ยารักษาโรคผิวหนังเรื้อรัง
 - 45) ยาทาแก้ผดผื่นคัน คาลาไมน์
 - 46) ยารักษาเกลื้อน โซเดียม ไทโอซัลเฟต

16. ยาบำรุงร่างกาย

- 47) ยาเม็ดวิตามินบีรวม
- 48) ยาเม็ดวิตามินซี
- 49) ยาเม็ดบำรุงโลหิต เพอร์รัส ซัลเฟต
- 50) ยาเม็ดวิตามินรวม
- 51) น้ำมันตับปลาชนิดแคปซูล
- 52) น้ำมันตับปลาชนิดน้ำ

17. อื่น ๆ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข หรือประกาศสภาการพยาบาล

รายการยาและสารวินิจฉัย สำหรับพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น)

พยาบาลวิชาชีพซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) หรือสำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาล เวชปฏิบัติชุมชน สามารถรักษาโรคเบื้องต้นตามที่กำหนดไว้ในข้อ 10 ของข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วย ข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2564 หากจำเป็นต้องใช้ยา ให้ใช้ยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่กำหนดตามมาตรา 13 (2) ของ พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 และให้ใช้ยา ตามรายการยาและสารวินิจฉัยสำหรับพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากการประชุมภาควิชาชีพด้านสุขภาพแล้ว ในการประชุมครั้งที่ 8/2558 วันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 เพื่อการรักษาโรคเบื้องต้นและให้ภูมิคุ้มกันโรค โดยมีรายการยา 18 กลุ่ม และสารวินิจฉัย (Diagnostic agents) อีก 1 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 120 รายการ ซึ่งเป็นยารับประทาน และยา ทาภายนอก ยกเว้นกรณีฉุกเฉิน ให้ฉีดยาได้ตามที่ระบุในรายการ ดังนี้

1. ยาแก้ปวด ลดไข้และยาต้านการอักเสบที่ไม่ใช่สเตียรอยด์ (Analgesics, Antipyretic and NSAIDs)
 - 1) Acetaminophen (Paracetamol)
 - 2) Acetyl salicylic acid (Aspirin)
 - 3) Ibuprofen
 - 4) Diclofenac
2. ยาแก้แพ้ (Antihistamines)
 - 5) Chlorpheniramine maleate
 - 6) Cetirizine
 - 7) Hydroxyzine
3. ยาแก้แพ้เฉียบพลัน / ช็อก (Drug used in Anaphylaxis / Shock)
 - 8) Epinephrine (Adrenaline) ใช้กรณีฉุกเฉินโดยฉีดเข้ากล้ามเนื้อ
4. กลุ่มยาระบบทางเดินหายใจ (Respiratory drugs)
 - 9) Dextromethorphan
 - 10) Brown mixture
 - 11) Scill Ammon mixt
 - 12) Guaifenesin
5. ยาระบบทางเดินอาหาร (Gastrointestinal Drugs)
 - 13) Simethicone
 - 14) Sodium bicarbonate
 - 15) Carminative mixture
 - 16) Aluminum hydroxide and magnesium hydroxide
 - 17) Ranitidine
 - 18) Omeprazole
 - 19) Dimenhydrinate

- 20) Domperidone
- 21) Hyoscine-N-butylbromide (Buscopan)
- 22) Bisacodyl
- 23) Magnesium Hydroxide (Milk of Magnesia)
6. วิตามินและเกลือแร่
 - 24) วิตามินรวม (Multivitamin)
 - 25) วิตามินบีรวม (B Complex)
 - 26) วิตามินบีหนึ่ง (Vitamin B1)
 - 27) วิตามินบีหก (Vitamin B6)
 - 28) วิตามินซี (Vitamin C)
 - 29) Oral Rehydration Salts
7. ยาบำรุงโลหิต
 - 30) Ferrous sulfate
 - 31) Folic acid
8. ยาถ่ายพยาธิ (Anthelmintic drugs)
 - 32) Albendazole
 - 33) Mebendazole
9. ยาปฏิชีวนะหรือยาต้านจุลชีพ (Antibacterial drugs)
 - 34) Amoxicillin
 - 35) Penicillin V
 - 36) Erythromycin
 - 37) Roxithromycin
 - 38) Cotrimoxazole
 - 39) Norfloxacin
 - 40) Dicloxacillin
 - 41) Doxycycline
10. ยารัดมดลูก (Methylethergometrine)
 - 42) Methergine
 - 43) Syntocinon (ตามเกณฑ์ WHO) เฉพาะกรณีคลอดฉุกเฉินให้ฉีดเข้ากล้ามเนื้อเท่านั้น
11. ยาทาภายนอก / ยาหยอดตา
 - 44) Triamcinolone acetonide
 - 45) Gentian violet
 - 46) Clotrimazole
 - 47) Ketoconazole
 - 48) Miconazole
 - 49) Nystatin (cream)
 - 50) Benzyl benzoate
 - 51) Calamine lotion

- 52) Oxytetracycline eye ointment
- 53) Poly-Oph
- 54) Tetrahydrozoline+Antazoline (Histaoph eye drop)
- 55) น้ำตาเทียม (Artificial Tears)
- 56) Salicylic acid
- 57) Methyl salicylate
- 58) Nystatin (vaginal)
- 59) Silver nitrate

12. ยาสมุนไพรมะพร้าว

- 60) ยาอมมะแว้ง
- 61) ยาเม็ดฟ้าทลายโจร
- 62) ยาแก้ไอมะขามป้อม
- 63) ขมิ้นชัน
- 64) ยาระบายมะขามแขก
- 65) ครีมไพโลจีซาล
- 66) ครีมพญาออย
- 67) ว่านหางจระเข้

13. ยาชาเฉพาะที่ (Local anesthetics)

- 68) Lidocaine HCL (Xylocaine) 2%

14. กลุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อ (Disinfectant and Antiseptics)

- 69) 70% / 95% Alcohol
- 70) Chlorhexidine gluconate (Hibiscrub)
- 71) Povidone iodine
- 72) Sodium hypochlorite
- 73) Chlorhexidine+Cetrimide (savlon)
- 74) 0.9% Sodium chlorite (NSS)

15. กลูโคสและสารน้ำ

- 75) 50% Glucose (กรณีฉุกเฉิน)
- 76) 5% Dextrose in 0.9 NaCl/ D5NSS (กรณีฉุกเฉิน)
- 77) 5% Dextrose in 0.45 NaCl/ D5N/2 (กรณีฉุกเฉิน)
- 78) 5% Dextrose in 0.3 NaCl/ D5N/3 (กรณีฉุกเฉิน)
- 79) Lactate Ringer's Solution (กรณีฉุกเฉิน)
- 80) 0.9% Sodium chlorite / 0.9% NSS (กรณีฉุกเฉิน)

16. ยาคุมกำเนิด
 - 16.1 ยาเม็ดคุมกำเนิด
 - 81) ยาเม็ดคุมกำเนิดชนิดรวม
 - 82) ยาเม็ดคุมกำเนิดที่มีเฉพาะโปรเจสเตอโรน
 - 16.2 ยาฉีดคุมกำเนิด
 - 83) Depot medroxy progesterone acetate (DMPA)
17. วัคซีน (ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข)
 - 84) วัคซีน บี ซี จี ป้องกันวัณโรค (BCG)
 - 85) วัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบี (Hepatitis B vaccine: HBV)
 - 86) วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ - บาดทะยัก - ไอกรน (Diphtheria, Tetanus toxoid, and Pertussis vaccine combined: DPT)
 - 87) วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ (ไขไขสันหลังอักเสบ) (Poliomyelitis vaccine: OPV)
 - 88) วัคซีนป้องกันโรคหัด - คางทูม - หัดเยอรมัน (Measles Mumps and Rubella vaccine: MMR)
 - 89) วัคซีนป้องกันโรคไขสมองอักเสบเจอี (Japanese Encephalitis vaccine: JE)
 - 90) Diphtheria - tetanus (dT)
 - 91) Tetanus Toxoid
18. ยาที่ใช้ในกรณีให้ยาเพิ่มเติมตามแผนการรักษาของแพทย์ (refill)
 - 18.1 ยาลดความดันโลหิต (Antihypertensive drugs)
 - 92) Hydrochlorothiazide
 - 93) Propranolol, Atenolol
 - 94) Enalapril
 - 95) Amlodipine
 - 96) Losartan
 - 18.2 ยาเบาหวาน
 - 97) Glibenclamide
 - 98) Glipizide
 - 99) Metformin
 - 18.3 ยาลดไขมัน
 - 100) Simvastatin
 - 101) Gemfibrozil
 - 102) Fenofibrate
 - 18.4 ยารักษาโรคเกาต์
 - 103) Colchicine
 - 104) Allopurinol
 - 18.5 ยารักษาโรคหืด/โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง
 - 105) Salbutamol
 - 106) Terbutaline

- 107) Theophylline Slow Release Tab
- 108) Ipratropium+Fenoterol (Beradual)
- 109) Budesonide
- 18.6 Antithyroid / Thyroid hormone
 - 110) Propylthiouracil
 - 111) Methimazole
 - 112) Levothyroxine Sodium
- 18.7 ยารักษาโรคหัวใจขาดเลือด
 - 113) Isosorbide dinitrate Isosorbide-5-Mononitrate
- 18.8 ยานอนหลับ ผ่อนคลายความเครียด แก้กัมเซร่า
 - 114) Diazepam
 - 115) Amitriptyline
- 18.9 ยาไมเกรน
 - 116) Ergotamine+Caffeine (Cafergot)
- 18.10 ยาแก้วิงเวียน
 - 117) Beta histidine mesilate
- 19. กลุ่มสารวินิจฉัย (Diagnostic agents) เพื่อตรวจวินิจฉัยแยกโรคได้ มี 3 รายการ ดังนี้
 - 118) ชุดวินิจฉัยการตั้งครรภ์
 - 119) แถบตรวจหาไกลูโคสและโปรตีนในปัสสาวะ
 - 120) แถบวัดระดับน้ำตาลในเลือดจากปลายนิ้ว
- 20. อื่น ๆ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข และประกาศสภาการพยาบาล